

References

1. Belekhova, L.I. (2015). Archetype, archetypal sense, archetypal image in linguistic and cognitive perspective. Doroghobych: Nauk. visnyk DDPU im. I.Franka, 3, 6-16 [in Ukrainian].
2. Zabelina, L.O. (2004). The Archetype of the Selfness in the context of culture traditions. Extended abstract of candidate's thesis. Symferopolj: [in Ukrainian].
3. Zabiylko, A.P. (1998). Archetypes cultural. Kulturologiya XX vek. Sankt-Peterburg : "Aleteyya", 38 – 41. [in Russian].
4. Kozlov, A. (2005) Spirituality as a literary criticism category: monograph. Kiev : Aktsent [in Russian].
5. Kolchanova, Ye.A. (2006). "Archetype" as a category of philosophy of culture: Candidate's thesis. Tyumen [in Russian].
6. Maykova, A.N. (2000). Interpretation of literary works in the light of the theory of archetypes of Carl Jung. Candidate's thesis. Moskva : [in Russian].
7. Meletinskiy, Ye.M. (1994). About the literary archetypes. Moskva : RGGU. Chteniya po istorii i teorii kultury. 4. [in Russian].
8. Procyk, I.V. (2011). Archetype and symbol: problems of definition and interaction. Berdyansk : Aktualni problemy slovyanskoy filologii. Ser. : Linghivystyka i literaturoznavstvo. 24, Ch. 2, 368-377. [in Ukrainian].
9. Procyk, I.V. (2009). Concept of archetype in scientific literature: Genetic-theoretical aspect. Zaporizhzhja : Visnyk ZNU. Ser. : Filologichni nauky, 2, 56–67. [in Ukrainian].
10. Romanenchuk, B. (2000). Shevchenko's universal ideas. Ukraina: filosofskiy spadok stolit. Kiev : Khronika, Vyp. 39–40, 79-85. [in Ukrainian].
11. Severynova, M.Ju. (2012). Archetype as universals of culture. Kiev : Chasopys NMAU im. P.I. Chaikovskogo : nauk. Zhurnal, 1(14), 11-20. [in Ukrainian].
12. Yung, K.G. (1994). Analytical Psychology. Sankt-Peterburg : "Kentavr" [in Russian].
13. Yung, K.G. (1991). Archetype and symbol. Moskva : Rennans. Retrieved from http://www.koob.ru/jung/arhetip_i_simvol [in Russian].
14. Yung, K.G. (1996). The soul and the myth: six archetypes. Kiev : GBU dlya yunoshstva. [in Russian].
15. Yung, K.G. (1998). Psychological Types. Moskva: Universitetskaya kniga; "Izdatelstvo AST" [in Russian].
16. Yung, K.G. (2010). Psychology of the Unconscious. Moskva : KogitoTsentr. [in Russian].
17. Yung, K.G. (1994). Problems of the soul of our time. Moskva: Progress. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 04.09.2017 р.

УДК 316.42:316.73:316.752.4 (477)

Денисюк Жанна Захарівна
кандидат культурології,
начальник відділу наукової
та редакційно-видавничої діяльності
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
ORCID: 0000-0003-0833-2993
jannet_d7@ukr.net

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІУМУ

Мета дослідження – визначити тенденції трансформаційних змін соціуму та функціонування за таких умов етнокультурних цінностей. **Методологія** дослідження полягає у застосуванні аналітичного, соціологічного, культурологічного та компаративного методів у аналізі та вивченні соціокультурних змін суспільства та функціонування в цьому контексті етнокультурних цінностей. **Наукова новизна** полягає в характеристиці сучасних змін соціуму, обумовлених як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками та аналізу місця й ролі етнокультурних цінностей в цьому процесі. **Висновки.** У результаті дослідження встановлено, що розуміння феномена трансформації цінностей людини в процесі історичного розвитку суспільства, при переході від одного його типу до іншого, полягає в тому, що цінності, які сформувалися та домінували на певному етапі суспільного розвитку, у подальшому виявилися недієздатними у зв'язку з новими суспільними вимогами. Це саме можна зазначити й по відношенню до етнокультурних цінностей. Їх основна місія в умовах цивілізаційного розвитку суспільств змінилася, поступившись місцем спочатку іншим цінностям технологічно-інформаційної доби, а потім набула нового осмислення в парадигмі буттєвого визначення. Разом з тим, у ситуації соціокультурної й ціннісної аномії часто відбувається активізація захисних і регулятивних функцій етнокультурних цінностей, що виражається у відповідних реакціях людини, в тому числі й у процесі комунікативної діяльності, що має особливо чіткі прояви в просторі інтернет-комунікації

Ключові слова: етнокультурні цінності, трансформаційні зміни, соціум, аномія, аберантний стан.

Денисюк Жанна Захарівна, кандидат культурології, начальник отдела научной и редакционно-издательской деятельности Национальной академии руководящих кадров культуры и искусства

Этнокультурные ценности в контексте трансформаций социума

Цель исследования – определить тенденции трансформационных изменений социума и функционирования в таких условиях этнокультурных ценностей. **Методология** исследования заключается в применении аналитического, социологического, культурологического и сравнительного методов в анализе и изучении социокультурных изменений общества и функционирования в этом контексте этнокультурных ценностей. **Научная новизна**

закладається в характеристиці сучасних змін соціума, обумовлених як зовнішніми, так і внутрішніми факторами і аналізі місця і ролі етнокультурних цінностей в цьому процесі. **Висновки.** В результаті дослідження встановлено, що розуміння феномена трансформації цінностей людини в процесі історичного розвитку суспільства, при переході від одного його типу до іншого, заключається в тому, що цінності, які сформувалися і домінували на певному етапі суспільного розвитку, в подальшому виявилися неадекватними в зв'язі з новими суспільними вимогами. Це ж слід відзначити і в відношенні етнокультурних цінностей. Їх основна місія в умовах цивілізаційного розвитку суспільств змінилася, поступивши місце спочатку іншим цінностям технологічної інформаційної епохи, а потім набула нового значення в парадигмі життєвого визначення. Разом з тим, в ситуації соціокультурної і ціннісної аномії часто відбувається активізація захисних і регуляторних функцій етнокультурних цінностей, що виражається в відповідних реакціях людини, в тому числі і в процесі комунікативної діяльності, що має особливо чіткі прояви в просторі інтернет-комунікації.

Ключові слова: етнокультурні цінності, трансформаційні зміни, соціум, аномія, аберрантний стан.

Denysyuk Zhanna, Ph.D. in Cultural Studies, Head of research and publishing activity of National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Ethnocultural values in the context transformations of society

The purpose of the study is to determine the trends of transformational changes in the society and the functioning of ethno-cultural values in such conditions. The **methodology** of the research consists in applying analytical, sociological, cultural and comparative methods in the analysis and study of sociocultural changes in society and the functioning of ethno-cultural values in this context. **Scientific novelty** consists in characterizing the current changes in society, due to both external and internal factors and the analysis of the place and role of ethno-cultural values in this process. **Conclusions.** As a result of the research it was established that the understanding of the phenomenon of the transformation of human values in the process of historical development of society, in the transition from one type to another, lies in the fact that the values that were formed and dominated at a certain stage of social development, later proved incompetent in connection with new public demands. The same should be noted for ethno-cultural values. Their main mission in the conditions of civilizational development of societies has changed, giving way first to other values of the technological information era, and then acquired a new meaning in the paradigm of being sense-determination. At the same time, in the situation of socio-cultural and value anomie, the protective and regulative functions of ethno-cultural values are often activated, which is reflected in the corresponding human reactions, including in the process of communicative activity, which has particularly clear manifestations in the Internet communication space

Keywords: ethno-cultural values, transformational changes, socium, anomie, aberrant state.

Актуальність теми дослідження. Характерними рисами будь-якої культури є її етнічна складова, що підкреслює унікальність та неповторність серед інших культур. Етнічне формувалося протягом значного відрізка часу та конкретно-історичних умов життя того чи іншого народу, сполучаючи між собою чинники природного, культурного та психосоціального порядку, які фактично й відтворювали окремішність народу. Все те важливе, що було притаманне народу протягом часу його буття, акумулювалося в певних моделях соціальної та політичної організації, поведінки, способу мислення, самоусвідомлення, культуротворення та комунікування, що було властивим етносу та згодом перетворилося в ціннісні установки, орієнтири, ідеали.

Етнокультурні цінності формувалися у визначених хроно-географічних межах та на певних етапах цивілізаційного розвитку етнічних спільнот. Протягом тривалого періоду існування та життєдіяльності традиційних суспільств такі цінності в їхніх культурах виконували домінуючу роль регуляторів суспільного буття, унормовуючи світоглядні відношення, моделі поведінки, моральний вибір тощо. Етнокультурні цінності включають в себе світоглядні установки (ідеї, поняття, смисли), які визначаються традиційною культурою, поділяються усіма індивідами, що належать до культурного поля певної національної спільноти/народу. Вони формуються у процесі життєдіяльності етнічної спільноти, визначаються рівнем культурного розвитку та являють собою певну смислову парадигму упорядкованості соціального життя за шкалою значущості/преференційності різних його сторін і аспектів. Як на макрорівні (соціуму), так і на мікрорівні (індивідів) етнокультурні цінності визначають систему взаємовідношень у суспільстві, впливаючи загалом на суспільне буття, розвиток культури, діяльність і мотивацію людини. Особливо гостро питання ціннісних пріоритетів та визначень постало в добу постмодерну, для якої характерним є глобальне переосмислення всіх цінностей культури, її сенсів, уникнення будь-яких ціннісних ієрархій та авторитетів. У цій ситуації етнокультурні цінності підпали як під нівеляцію і забуття, так і отримали нову актуалізацію, зумовлену тотальним глобалізмом та пошуками усталеного опору в екзистенційному вимірі.

Аналіз досліджень і публікацій. Ціннісна проблематика трансформаційних змін українського суспільства, в тому числі й етнокультурних цінностей, отримала ґрунтовні дослідження в межах соціологічної думки. Це, зокрема праці таких дослідників, як: Л. Аза, О. Балакірева, Н. Бойко, Г. Гараніна, О. Злобіна, А. Камбур, Н. Костенко, А. Ручка, М. Шульга, О. Шульга. З точки зору культурологічних досліджень та практик, означені питання вивчали О. Віннічук, Ф. Власенко, В. Куєвда, В. Личкова, Т. Лугуценко, М. Савостьянова, О. Садовнікова, І. Сипченко, В. Сіденко.

Мета дослідження – визначити тенденції трансформаційних змін соціуму та функціонування за таких умов етнокультурних цінностей.

Виклад основного матеріалу. З точки зору акумулювання соціального досвіду, етнокультура містить у собі найсуттєвіші результати комунікації етнічних спільнот щодо освоєння суспільного буття і постає сукупністю матеріальних та духовних цінностей, які, водночас, виступають регуляторами цього буття.

Зважаючи на те, що етнічне складає основоположну сутність національного, саме в етнокультурних цінностях акумульовано екзистенційний, психологічно-культурний, ментальний досвід етносів. Протягом значного часу він залишався сталим, використовуючи міжпоколінну трансмісію для подальшого свого збереження й відтворення у просторі й часі. У повній мірі такі цінності стали визначальними в подальшому розвитку як культури загалом, так і в духовних константах, що знайшло відбиття та певну кодифікацію у звичаєво-обрядових практиках, фольклорі та мистецтві, етично-релігійних нормах, соціально-повсякденних правилах тощо. Включеність "етнічного" у національне буття дозволяє останньому й соціуму в цілому зберігати свою самобутність та унікальність, слугуючи при цьому "ідентифікаційним маркером" національно-культурної ідентичності.

Загалом цінності кожної етнічної культури утворюють своєрідну сенсожиттєву вісь, яка є магістральною для буття етносу та в процесі може зазнавати певних змін і трансформацій, коли на зміну вичерпаному потенціалу одних цінностей приходять інші, більш необхідні. Визначаючись автентичними сенсами, будь-яка етнічна культура завдяки певним нормам, цінностям, ідеалам формує свій особливий культурний соціум, свою форму соціокультурного спілкування, свої морально-етичні засади суспільного життя, включно із власними типами мислення, ціннісними орієнтаціями, які спираються на притаманне конкретному етносу самобутнє світосприйняття [1, 14]. Цінності, утворені певною етнічною культурою, становлять її головну сутність, що дозволяє розглядати культуру того чи іншого народу як систему його духовно-моральних цінностей та ідеалів, втілених як в артефактах народної творчості, так і в різних сферах буття – звичаях, святах, обрядах, побутових традиціях тощо. Етнокультурні цінності, сформовані в культурі, постійно знаходять відображення у людській практичній діяльності. З одного боку, символічне означення цінностей етнокультури визначає її певні межі, а з іншого – ці межі розширюються в ході міжкультурної та міжетнічної взаємодії, які й визначають розвиток етнічних культур.

Об'єктивні умови загальноцивілізаційного розвитку суспільств, що супроводжувався змінами в економічній, політичній, соціальній та інших сферах, нарощення технологій та збільшення їх присутності в повсякденному бутті, інформаційно-комунікативні засоби і канали накопичення і поширення інформації стали чинниками світоглядних зрушень, що, звісно, мали наслідки і в аксіологічній системі. Етапно такі зміни пов'язані з переходами (а фактично тривалими процесами трансформацій) від традиційного суспільства до індустріального, від індустріального – до постіндустріального та інформаційно-глобального.

Сучасне інформаційне постіндустріальне суспільство досягло дуже високого рівня складності, коли зміни, що відбуваються в одній з підсистем, відразу знаходять відлуння в інших структурних елементах системи. Тому будь-який небажаний економічний, політичний, інформаційний, культурний фактор матиме вплив не тільки на локальному рівні, але й на рівні всієї системи. Це стосується і впливу інформації на базові цінності культури й людини [6, 12].

Загальна ситуація постмодерних та глобальних перетворень обумовила кризу в сфері духовно-культурній та ціннісній, пов'язану із пошуками нових ціннісних орієнтирів розвитку суспільства та переоцінкою існуючих сенсів і цінностей. Суспільні ситуації, пов'язані з цими процесами, позначаються такими концептами, як "зміна ціннісних орієнтацій", "переоцінка цінностей", "криза системи цінностей", "конфлікт цінностей" [2, 57]. Відтак переосмислення зазнають й етнокультурні цінності, роль яких у суспільстві також значно змінюється. Руйнація традиційної системи цінностей зачіпає соціальне існування людей, позначаючись на адаптації до змінених умов, обставин, бажань, адже цінності творяться людьми і набуваються ними [3, 56].

Глобальні цінності, що формуються, на думку дослідників, утворюють надзвичайно динамічну систему, в якій перманентно відбуваються істотні перетворення із постійним виникненням нових цінностей та руйнуванням старих, звичних цінностей та ідентичностей. Антитезою глобальності став етноцентризм (або локальність), що породив явище етноренесансу, яке, однак, мало різні кути свого заломлення та різні наслідки (інколи негативні) в історії народів протягом ХХ та на початку ХХІ ст. Потреби, які задовольняються цінностями як глобального характеру, так і етнокультурними, утворили певні суперечності, що позначилося на функціонуванні аксіосфери суспільства загалом. На думку М. Оксютович, така ситуація є характерним показником перехідного періоду світової спільноти до нових етнополітичних цінностей. Перспективою розвитку в цьому напрямі є використання культурної багатоманітності, що полягає в утвердженні суверенітету держав, відродженні культури національних меншин та етнічних груп, збереження окремішності їх світоглядного континууму [4, 11].

Ситуація в ціннісній сфері українського суспільства є доволі складною, й такою, що останнім часом зазнала суттєвих змін, обумовлених зовнішніми чинниками. Будь-які аксіологічні перетворення здійснюються відповідно до рівня і вимірів суспільної свідомості. На думку фахівців-соціологів, суспільна свідомість українського соціуму вже протягом багатьох років перебуває у аберантному стані, тобто у стані відхилення від нормального розвитку. За таких умов свідомість спостерігається порушення внутрішньої структури свідомості, руйнування відносин між структурними елементами. Як наслідок – наявними є її спотворення, відхилення, омана, викривлення [7, 520].

Саме суспільство також тривалий час конститується як кризове, що не забезпечує сталість розвитку для його членів та можливостей задоволення їх потреб різного характеру. Підтвердженням цьому слугує те, що наявною тенденцією є відображення розбалансованості соціальних відносин, їх нестабільність, порушення соціального порядку, загальна соціальна дезорганізація, яка часто проявляється як хаотична. Криза суспільної свідомості знаходить відображення також у таких явищах, як розмивання попередніх соціокультурних ідентичностей, стан аномії – сутність якого полягає в масштабному порушенні соціальних норм і механізмів контролю за їх дотриманням, у соціальній дезорієнтації, деприваційних явищах тощо [8, 513].

Різні коливання у зміні суспільних настроїв, обумовлених політичною та соціально-економічною ситуаціями, загальним рівнем життя, безперечно, позначалися на формуванні й виборі ціннісних орієнтирів і загалом аксіологічному вимірі соціуму. По відношенню до кризового суспільства та кризової свідомості найчастіше застосовуються такі характеристики, як фрагментованість, суперечливість, розколотість, травмованість. Серед факторів, що зумовили такий стан, дослідники відзначають декілька ключових. Зокрема, не позбавлена раціональності теза про те, що українська суспільна свідомість історично ще не досягала такого рівня реальної соціокультурної інтегрованості, щоб її можна було назвати хоча б такою, що наближалася до цілісної. Головна причина вбачається в тому, що фактично формування держави в нинішніх кордонах відбулося порівняно недавно, а, відтак, інтегративні соціокультурні процеси є незавершеними [8, 515].

Розшарованість суспільної свідомості та цінностей соціуму обумовлюється тим, що вони формувалися в різних історичних умовах і в різних державних системах. Коли відбулося об'єднання в одну державу, українці не отримали автоматично суспільну свідомість як цілісне соціокультурне утворення. Навіть українська етнічна культура в цьому розумінні не є цілісною системою, оскільки значну роль відіграє регіональна специфіка, відтак окремі етнічні групи відображають різні сенси і на практиці існує українська етнічна полідентичність. Відповідно ціннісна система в межах одного соціуму може різнитися та набувати варіативності, по-різному пояснюючи, інтерпретуючи і конструюючи соціальну реальність. Такі паралельні ціннісні парадигми співіснували в українському суспільстві багато років, смислово значення цих цінностей накопичувалися в історичній пам'яті регіонів, маючи при цьому величезний конфліктний потенціал. Тривалий час ці культурно-ціннісні суперечності перебували у законсервованому стані та на периферії суспільної свідомості [8, 520]. Проте ці конфліктні цінності час від часу досить вдало експлуатувалися на рівні суб'єктів політико-ідеологічного протистояння, створюючи своєрідні "хвилі" соціального загострення та невдоволення в суспільстві.

Ціннісна амбівалентність українського суспільства проявляється в тому, що, з одного боку, бачимо намагання інтеграції України в глобальні та європейські структури, а з іншого боку – намагання зберегти при цьому досить архаїчні підходи до організації власного життя [7, 16].

Символічне означення цінностей, що виступає їх репрезентантом в соціокультурному просторі, також не є домінуючим, коли наявні різні й протидіючі ціннісні системи. Відповідно символічні універсуми, які вже втратили свій визначальний вплив, а також нові альтернативні, які ще не набули домінуючого статусу, в різній мірі присутні в культурно-інформаційному континуумі, залежно від аксіологічних орієнтирів суб'єктів соціокультурного процесу.

Як вище зазначалося, для українського соціуму магістральними ціннісними полюсами, за якими здійснюється протидіючий поділ та конфліктне протистояння, є ціннісна матриця та символічний універсум "радянського" типу та "національно-європейського", жодна з яких не є визначальною для більшості суспільства. Відтак етнокультурні цінності більшою мірою присутні в національно-європейській ціннісній системі, натомість "радянська традиція" з кінчевим варіантом етнокультури характерна для першого типу ціннісно-смиислового універсуму.

Загострення протистояння на рівні цих двох ціннісних доменів в українському суспільстві відбулося під час акцій громадянського спротиву 2013 р. та з початком війни на Донбасі. Відтак для всього українського соціуму актуалізувалася проблема переоцінки цінностей та фактично вибору світоглядної моделі [9, 130]. Власне, тут мова йде також і про етнокультурні цінності, які стали визначальним фактором ціннісно-орієнтованого вибору. Водночас вони набули важливості та значимості в суспільстві як екзистенційна домінанта не лише культурного ядра-матриці, але й на символічному рівні стали гарантом збереження національної держави та її незалежності. Така динаміка і зміни в аксіологічній сфері пов'язані, на думку М. Палагнюка, з тим, що питання етнічності виразно й гостро постає тоді, коли соціальна напруга всередині суспільства або між різними спільнотами набуває конфлікту [5, 162]. Ця теза неодноразово підтверджувалася прикладами в світовій історії та, власне, в черговий раз її дію могли спостерігати в подіях загальнонаціонального значення.

Наукова новизна дослідження полягає в характеристиці сучасних змін соціуму, обумовлених як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками та аналізу місця й ролі етнокультурних цінностей в цьому процесі.

Висновки. Етнокультурні цінності протягом значного історичного періоду творили смислове середовище, що знайшло відображення у матеріальній та духовній культурі, формуючи базові основи буття етнічної спільноти. Розуміння феномена трансформації цінностей людини в процесі історичного розвитку суспільства, при переході від одного його типу до іншого, полягає в тому, що цінності, які

сформувалися та домінували на певному етапі суспільного розвитку, у подальшому виявилися недієздатними у зв'язку з новими суспільними вимогами. Це саме можна зазначити й по відношенню до етнокультурних цінностей. Їх основна місія в умовах цивілізаційного розвитку суспільств змінилася, поступившись місцем спочатку іншим цінностям технологічно-інформаційної доби, а потім набула нового осмислення в парадигмі буттєвого визначення. Разом з тим, у ситуації соціокультурної й ціннісної аномії часто відбувається активізація захисних і регулятивних функцій етнокультурних цінностей, що виражається у відповідних реакціях людини, в тому числі й у процесі комунікативної діяльності, що має особливо чіткі прояви в просторі інтернет-комунікації.

Література

1. Аза Л. О. Етнічність у сучасному контексті / Л.О.Аза // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. –2013. – №3 (20). – С.13–20.
2. Власенко Ф. П. Цінності інформаційного суспільства й розвиток сучасної особистості / Ф. П. Власенко // Гуманітарний часопис. – 2013. – № 4. – С.56–63.
3. Гараніна Г. Соціальна трансформація та зміна ціннісних орієнтацій / Г. Гараніна // Соціальна психологія. – 2009. –№ 1. – С.54–59.
4. Оксютович М. О. Етнокультура в контексті глобалізаційних процесів: соціально-філософський аналіз : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / М. О. Оксютович; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2014. –17 с.
5. Палагнюк М. М. Діалектика етнокультурної ідентичності / М. М. Палагнюк // Збірник наукових праць "Гілея: науковий вісник". – 2015. – Вип.94. – С.161–65.
6. Савостьянова М. В. Нові цінності постіндустріального суспільства / М. В. Савостьянова // Вісник Житомирського державного університету. Випуск 59. Філософські науки. – 2011. – С.9–13.
7. Сіденко В. Р. Нові глобальні виклики та їх вплив на формування суспільних цінностей / В. Р. Сіденко // Український соціум. – 2014. – №1(48). – С.7–21.
8. Шульга М. Аберантний стан суспільної свідомості українського соціуму / М. Шульга // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін: зб. нук. праць / Ін-т соціології НАН України. – Вип. 1(15). – Т.1. – К., 2014. – С. 512–545.
9. Шульга О. Кінець вакууму легітимних цінностей в українському суспільстві? / О. Шульга // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін: зб. нук. праць / Ін-т соціології НАН України. – Вип. 1(15). – Т.1. – К., 2014. – С.125–132.

References

1. Aza, L. O. (2013). Ethnicity in the Contemporary Context. Aktual'ni problemy sotsiologiyi, psykholohiyi, pedahohiky, 3 (20), 13–20 [in Ukrainian].
2. Vlasenko, F.P. (2013). Values of the information society and the development of modern personality. Humanitarnyy chasopys, 4, 56–63 [in Ukrainian].
3. Garanina, G. (2009). Social transformation and change of value orientations. Sotsial'na psykholohiya, 1, 54–59 [in Ukrainian].
4. Oksyutovich, M.O. (2014). Ethnic Culture in the Context of Globalization Processes: Socio-Philosophical Analysis. Extended abstract of candidate's thesis. Zhytomyr [in Ukrainian].
5. Palagnyuk, M.M. (2015). Dialectics of ethnocultural identity. Zbirnyk naukovykh prats' "Hileya: naukovyy visnyk", 94, 161–65 [in Ukrainian].
6. Savostyanova, M.V. (2011). Innovations of Postindustrial Suspension. Visnyk Zhytomyr'skoho derzhavnoho universytetu, 59, 9–13 [in Ukrainian].
7. Sidenko, V.R. (2014). New Global Challenges and Their Impact on the Formation of Public Values. Ukrayins'kyi sotsium, 1(48), 7–21 [in Ukrainian].
8. Shulga, M. (2014). Aberrant state of social consciousness of Ukrainian society. Ukrainian society: monitoring social change: Sb. nuke Works / Institute of Sociology of the National Academy of Sciences of Ukraine, 1(15), vol), pp. 512–545. K. [in Ukrainian].
9. Shulga, O. (2014). The end of the vacuum of legitimate values in Ukrainian society? Ukrainian society: monitoring social change: Sb. nuke Works / Institute of Sociology of the National Academy of Sciences of Ukraine, 1(15), vol), pp. 125–132. K. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 13.11.2017 р.